

Ciklus kateheza o dokumentima Drugoga vatikanskog koncila

Konstitucija "Sacrosanctum Concilium" – Liturgijska godina

(Čitanje: Otk 1,5-8)

Draga braćo i sestre,

peto poglavlje konstitucije Drugoga vatikanskog koncila "Sacrosanctum Concilium" (SC) posvećeno je liturgijskoj godini, temi na kojoj se danas želimo zadržati kako bismo objasnili njezinu važnost u životu svakoga vjernika.

Prije svega, valja podsjetiti da se naziv "liturgijska godina" za ciklus kršćanskih blagdana proširio u crkvenom govoru zahvaljujući djelovanju sluge Božjega opata Prospera Guérangera (1805. – 1875.).

U enciklici "Mediator Dei" papa Pio XII. ističe da se ne radi o "hladnom i nepokretnom prikazivanju događaja koji pripadaju prošlosti, niti o jednostavnom (...) prisjećanju stvarnosti iz nekih davnih vremena. (Liturgijska godina) je prije svega sam Krist koji trajno živi u svojoj Crkvi i nastavlja put svoje neizmjerne milosrdne ljubavi što ga je započeo u ovom smrtnom životu, kako bi ljudske duše doveo u dodir sa svojim otajstvima i učinio da od njih žive; otajstvima koja su trajno prisutna i djelotvorna" (III. Božanski časoslov i liturgijska godina, II. Ciklus otajstava).

Stoga liturgijsku godinu treba shvatiti kao trajno uprisutnjenje djela spasenja što ga Krist ostvaruje u povijesti. Prolazeći kroz taj vremenski ciklus, Crkva ostaje u doticaju s Gospodinovim otkupiteljskim djelovanjem, tako da se svi vjernici ispunjaju Njegovom milošću (usp. SC 102). Susret s Isusom, koji je za nas umro i uskrsnuo, cilj je kojemu Crkva uvijek teži, stavljajući u središte svakoga vremena slavlje vazmenoga otajstva.

Zato su koncilski oci upravo nedjelju smatrali "temeljem i jezgrom liturgijske godine", "prvotnim blagdanom" (usp. SC 106). U mnogim suvremenim jezicima njezin naziv svjedoči da je ona "dies Domini", "dan Gospodnji". Čak i u jezicima u kojima je prevladao naziv povezan sa "sunčevim danom" (*Sunday, Sonntag*), može se prepoznati veza s Kristom: On je pravo "Sunce pravde" koje prosvjetljuje svakoga čovjeka.

Sveti Ivan Pavao II. u apostolskom pismu "Dies Domini" (31. svibnja 1998.) uči da je nedjelja dan Gospodnji, dan Crkve, dan čovjeka i naposljetku "dan nad danima": "Budući da je nedjelja tjedni Uskrs, u kojemu se spominje i uprisutnjuje dan Kristova uskrsnuća od mrtvih, ona je također dan koji otkriva smisao vremena. (...) Izvirući iz Uskrsnuća, ona prodire kroz čovjekovo vrijeme, mjesece, godine i stoljeća, poput strjelice koja ih prožima i usmjeruje prema cilju drugoga Kristova dolaska. Nedjelja unaprijed naviješta posljednji dan, dan paruzije" (br. 75), kada ćemo svi uskrsnuti.

Za posvećenje nedjelje neophodno je slavljenje Euharistije. Slušanje Božje riječi i sudjelovanje u Kristovu Tijelu, prema nauku koncilskih otaca, zahtijeva "convenire in unum" (usp. SC 106), odnosno radosno okupljanje vjernika. U tome se zajedništvu kršćanska zajednica očituje kao zajednica sjedinjena s Gospodinom te svjedoči svoju pripadnost Kristu i vjernost Crkvi.

To okupljanje ne može biti zamijenjeno samo virtualnom prisutnošću, niti se svodi na pasivno sudjelovanje. Liturgijska se zajednica ostvaruje aktivnim sudjelovanjem braće i sestara koji su pozvani zajedno “zahvaljivati Bogu koji ih je preporodio ‘uskrснуćem Isusa Krista od mrtvih za živu nadu’ (1 Pt 1,3)” (isto).

Stoga potičem sve da nastoje stvoriti najbolje moguće uvjete kako bi na svetoj Misi mogli sudjelovati i oni koji nedjeljom nemaju mogućnost osloboditi se radnih obveza.

Predragi, liturgijska godina, oblikovana ritmom nedjelja, ima zanimljivu povijest u kojoj se isprepliću vjera i pobožnost Crkve. Već od 2. stoljeća nakon Krista slavlju tjednoga Uskrsa pridružilo se i slavlje godišnjega Uskrsa, “najveće svetkovine” (SC 102), proširene na “presretno razdoblje” od pedeset dana koje doseže vrhunac na Duhove. Tomu prethodi korizmeno vrijeme sa svojim pokorničkim obilježjem (usp. SC 109).

Kasniji razvoj božićnog ciklusa, oblikovan po uzoru na vazmeni ciklus, omogućio je ponovno proživljavanje otajstava utjelovljenja Božje Riječi, njezina rođenja i objave svijetu. U različita liturgijska vremena Crkva je potom uključila štovanje Blažene Djevice Marije, “neraskidivo povezane sa spasenjskim djelom svoga Sina” (SC 103), kao i “spomene mučenika i drugih svetaca koji [...] na nebu pjevaju Bogu savršenu hvalu i zagovaraju nas” (SC 104).

Tako liturgijska godina na sakramentalan način ponovno iznosi pedagogiju povijesti spasenja, vodeći vjernike od iščekivanja Mesije preko punine vazmenoga otajstva do predokusa buduće slave. U njoj Crkva slavi spasenjsku sadašnjost Kristova otajstva i omogućuje vjernicima da u njemu sudjeluju sve dublje i potpunije.

Zato liturgijska godina predstavlja nadahnjujuće načelo i temeljni okvir svake pastoralne djelatnosti.